

TORPAĞINA QURBAN OLUM, BƏHMƏNLİ!

Faiq QİSMƏTOĞLU
faiq.qismetoglu@box.az

... 1974-cü ildən o kənddən çıxıb Bakıya gəldim, universitetin jurnalisti-ka fakültəsinə daxil oldum, oxudum və bu sənətə yiyələndim. Elə o vaxtdan da şəhərin ab-havası, mühiti məni öz qoynuna aldı.

Amma bu mühit, bu hava nə qədər rahat və sakit olsa da, öz elimi, obamı, doğma Bəhmənlimi heç vaxt yaddan çıxarmadım. Ən azından iki-üç aydan bir kəndimə-kəsəyimə getdim. Və bu gün də elə iki-üç aydan bir Bəhmənliyə üz tuturam...

Kəndə girməmişdən öncə qəbristanlığa gedib doğmalarımın - atamın, anamın, qardaşımın məzarlarını ziyarət edirəm. Oranın havasını udub çox rahat oluram. Elə bil çiyimdən ağır yük götürülür. Və sonradan kəndə qayıdıram. Ordakı ata ocağına baş çəkirəm; bacımla, qardaşımla və digər qohumlarla görüşürəm.

Bu gün Bəhmənlidə 10 mindən çox əhali var. Heç bir kəndin adamları Bəhmənlidəki kimi bir-birilə qohum deyil. Çünki bu kəndin 1500 illik tarixi var və kökü də çox qədim dövrlərə gedib çıxır. O böyüklükdə kənddə elə bir ailə, elə bir ocaq yoxdur ki, bizə qohumluğu çatmasın. Bu kəndin çox sayılıb seçilən, sözü daşdan keçən və qan davasını yatıran ağsaqqalları olub; Əliş kişi olub, Seyid Rzaxan olub, Seyid Əli olub, Abbas kişi olub, Saleh kişi olub, Pənah kişi olub, Əsəd kişi olub...

Və bu kişiler

dünyalarını dəyişsələr də, bu gün Bəhmənlidə hər an yada düşülür və xatırlanır. Ona görə ki, onlar elin, obanın namusunu və şərəfini şəxsi mənafeələrindən üstün tutublar. Bu kənddə nə məhkəməyə ehtiyac olub, nə milisə, nə də prokurora. Çünki bu kəndin ağsaqqalları bütün məsələləri özləri həll ediblər. Dalaşanı barışdırıblar, qan davasını yatırıblar, tayfalar arasında umu-küsü olanda onu söndürməyi bacarıblar. Ona görə də bu kişiler yadda qalıblar...

Bəhmənlidə 7-8 böyük tayfa var və hər tayfanın da öz ağsaqqalı olub. Bu tayfaların ağsaqqalları həm də Bəh-

mənlinin ağsaqqalları sayılıb. Və o ağsaqqallar dünyalarını dəyişsələr də, şükürlər olsun ki, bu gün də onların yerində o yolu davam etdirən ağayana kişiler var. Bəhmənli yeganə kənddir ki, orda boşanma halları yoxdur. Ən azından ona görə ki, bir-birinə qohum olan adamlar üçüncü, dördüncü dəfə qohum olanda hər şeyi yüz ölçüb, bir biçiblər...

Mən orta məktəbdə oxuyanda kitab çox böyük həvəsim vardı. Məsələn, mənə nə hədiyyə versəydilər sevinməzdim, amma kitab hədiyyə edəndə elə bil ki, dünyanı mənə bəxş edirdilər. Kənd kitabxanasının da müdiri anamın yaxın qohumu olan Əsgər Mehdiyev idi. Gəlirdim Əsgər əminin yanına, o dəqiqə bilirdi ki, nə üçün gəlmişəm. Bir yuxarı baxırdı, bir aşağı, gülürdü və deyirdi ki, sənə nə qədər desən kitab verəcəm, amma oxu, qaytar! Mən də Əsgər əminin yanında bəzən yalançı çıxır, oxuduğum kitabı qaytarmadan yeni kitablar götürürdüm. Görürdüm ki, kitab oxuduğuma görə, bu kişi məni daha çox istəyir.

Hətta bir dəfə Əsgər əmi atama demişdi ki, mən məəttəl qalmışam. Varlı adamların oğlanları heç də kitaba maraqlı göstərmirlər. Amma maşallah, Faiq bütün günü kitab oxuyur. Bir dəfə də Viktor Hüqonun "Səfillər" romanının bütün cilidlərini Əsgər əmindən aldım və oxuyub qurtarandan sonra geri qaytardım. Rəhmətlik kişi dedi ki, o biri kitabları qaytarmasan da olar, amma bu biri kitabları qaytar ki, onu başqaları da oxusun. Və mən də o kitabları qaytardım. Və gördüm ki, bu hərəkətim Əsgər əminin xoşuna gəlirdi...

... Bəhmənli elə bir el, elə bir obadır ki, onlar sənə söz verdi, ölsələr belə mütləq ona əməl edəcəklər. Çünki bu camaatın bir sifəti, bir üzü var. Bu heç də elə-belə deyil. Çünki bu kəndin kökü Çingiz xanla, Pənahəli xanla bağlıdır.

Bəlkə elə buna görə də bu camaat belə bütöv, saf və durudu... Bütöv, saf, duru olan el-oba isə həmişə yadda qalır və öz izini qoyur. İnanmıram ki, Bəhmənliyə bir qonaq gəlsin və o kənddən narazı qalsın. Çünki o kəndin adamları bura təmiz qəlblə, təmiz

ürəklə gələn insanlara çox böyük sevgilə yanaşır və yanaşır. Vay o gündən ki, qara niyyətlə o kəndə gələsən. Bax, onda o qara niyyətli adamı qara günlər gözləyə bilər.

Kəndin çox sayılıb-seçilən və nüfuzu olan bu gün də ağsaqqalları var. Onlardan biri uzun müddət baş həkim işləmiş tibb elmləri doktoru Əyyub Məmmədov, digəri isə 90 yaşlı Talib Yaqubovdur. Talib Yaqubov da uzun müddət Bəhmənlidə pambıq briqadiri və digər təsərrüfatlarda rəhbər çalışıb. Mən həm Əyyub Məmmədova, həm də Talib Yaqubova əmi deyirəm. Çünki onlar mənim atamın çox yaxın dostları olublar.

Təkcə mən onlara əmi demirəm ha, Bəhmənlidə mən yaşda olan və mənədən balacalar da o iki kişiye əmi deyirlər.

Hər ikisi bu elin, bu obanın yükünü çiyində daşıyır. Hər ikisi Bəhmənlinin həm xeyrində, həm də şərində yuxarı başda əyləşib və hər ikisi bu elin, bu obanın ağır günündə çiyinlərini o ağır yükün altına veriblər...

Mən onlarla görüşəndə

sanki dünya mənim olur. Çünki ağsaqqalsız el-oba suyu sovrulmuş dəyirmanə bənzəyir. Əyyub həkimlə tez-tez telefon danışığımız baş tutur. Amma Talib əmimlə kəndin xeyrində, şərində görüşürük. Bayaq dedim axı, onlarla görüşəndə atamın ətrini, qoxusunu hiss edirəm. İnanın, heç ayrılmmaq istəmirəm ha! Heç onlar da məndən ayrılmmaq istəmirlər...

Bu günlərdə yenidən Bəhmənliyə yolum düşmüşdü. Dedilər ki, camaat aşağı başda "priyezın" yanına yığışıb. Həmin yer kəndin mərkəzi sayılır. Sərnişin qatarı da elə burda dayanır. Bir neçə dostumla həmin yerə getdim. Gördüm ki, 450-500 nəfər elə o "priyezın" yanındadı. Axı həm də deputatlığa namizədlər kəndə gəlir və onlarla görüşürlər. Düzdür, mən deputatlığa namizəd deyiləm. Amma bir Bəhmənli oğlu kimi ora getməyi özümə borc bilirdim. Və ordakı hər bir insanla, hər bir yaşlı, cavan eloğluyula söhbət elədim.

Kim yox idi orda?!

Mənim sinif yoldaşlarım vardı, qohumlarım vardı, uşaqlıq yoldaşlarım vardı və bir də ziyalılar vardı. Mamam oğlu Tehran, Rəhim, orta məktəb yoldaşım Sirullah müəllim, Əbiş (biz ona Amaral deyirdik. Amaral da 70-ci illərdə Brazilya futbol komandasının məşhur oyunçusu idi. Elə Əbiş də bizim Bəhmənli komandasının ən güclü futbolçusu idi. Onun Horadiz şəhər komandasının qapısına vurduğu top bu gün də yadımdan çıxmır).

Hamısı ilə bir-bir öpüşüb görüşürəm. Mənə elə sevgi və məhəbbətlə yanaşırlar ki, elə bil uzun illərdi məni görməyiblər. Elə bu vaxt rəhmətlik Əsgər əminin oğlu Şükür gəlib çıxır. Şükür də cavan olmağına baxmayaraq, çox bacarıqlı, sambalı, ağayana bir oğlandı.

Yeni kəndin, elin, obanın namusunu çəkən bir kişidi. Rəhmətlik atası Əsgər əmimə oxşayıb. Atası kimi haqsızlığa, ədalətsizliyə üsyan eləyən adamdı. Kimsə birinin haqqını yese, o dəqiqə Şükürü orda görmək olar. Ona görə də bu gün Şükürün Bəhmənlidə el-oba arasında çox böyük hörməti var. Onunla da bir az dərdləşirik, sonra görürəm ki, Şükür kəndin ağsaqqalı 90 yaşlı Talib əmini gətirir. Talib əmi də eşidir ki, Qismət kişinin oğlu Faiq dostları ilə gəlib, o da bizimlə görüşə təşrif buyurur. Uzaqdan gören kimi ona sarı addımlayıram və qucaqlaşib öpüşürük. Sonra Şükür də, mən də onun qoluna girib kənd çayxanasına gedirik.

Orda mənim dostlarım əyləşiblər. Onlar Talib əminin gəldiyini gören kimi ayağa qalxır və onunla görüşürlər. Ağsaqqalın, elin ayağına gədən adamı ağsaqqal da, el də həmişə ayağa qaldırır. Bu çayxanada da bizim kəndin ağsaqqalı Talib əmiylə çox səmimi söhbətlərimiz olur. Dostlarımızdan biri deyir ki, hər kənddə belə ağsaqqal olmur. Halal olsun ki, bu kənddə ki, oranın belə müdrik, ağıllı ağsaqqalları var. Hətta dostlarım Talib əmiylə şəkil də çəkdirlər.

İnanın, elin, obanın məhəbbətindən böyük sevgi və məhəbbət yoxdur. O görüşdə kəndimizin adamlarıyla səmimi söhbətlərim məni göyün yeddinci qatına qaldırdı. Onlar məni Faiq Qismətoğlu kimi yox, Qismət kişinin oğlu Faiq kimi qarşıladılar. Və az qala gözlərinin yağını yedirtmək istəyirdilər. Bu mehribanlığın və səmimiyyətin qarşısında mənim gözlərim dolur və kövrəlirdim. Deyirdim İlahi, min şükür ki, atamızın qazandığı hörməti bu gün də görürük... Min şükür ki, bəhmənlilər 1500 il bundan əvvəlki o qüruru, o dəyanəti, o bütövlüyü qoruyub saxlayıblar. Hamı evinə qonaq dəvət eləyirdi, hamı çörək kəsmək istəyirdi. Əgər mən qonaq getsəydim, gerek bir il o qonaqlıqda olaydım. O dəvətlər, o sevgilər mənə bəs eləyir. Ən azından bu kənd nəslə-kökü olana, ziyaliya və onun qədrini bilənlərə öz məhəbbətini belə göstərir.

Sadə insanlar cənnətə bənzəyirlər

O cənnəti görmək istəyirsiniz? Gedin, onların ayaqlarına, görün orda hansı şirinliyi, hansı səmimiyyəti, hansı doğmalığı görmək olar? Vallah, onların heç birini vəzifə və pulla almaq mümkün deyil. Cənab nazirlər, cənab icra başçıları, cənab hüquq mühafizə orqanları rəhbərləri, bu xalqın içine getməkdən və onlarla ünsiyyətdən çəkinmək lazım deyil. Onlarla öz dilində danışanda görəcəksiniz ki, siz cənnətin içindəsiniz.

Böyük Seyran Səxavət deyir ki, 72 dil öyrənmişəm, hələ tapmamışam dilini sənin. Bu sadə insanların, sadə adamların kim dilini tapa bilsə, onların ürəklərin fəth eləyə bilər. Sadəcə olaraq, hər elin, obanın dilini, ruhunu, iç dünyasını görmək və onu da qiymətləndirmək lazımdır.

Allah üzünüzü ağ eləsin, a Bəhmənlilər! Məni qaldırıb qoydunuz göyün yeddinci qatına! Və sizi də həmişə göyün yeddinci qatında görmək istəyirəm. O yurda, o torpağa gedəndə bir daha cənnəti gözümlə görürəm. Yeriniz cənnət olsun, doğma elim, obam!..